

Bogár László: Mit mutat a sorsanalízis?

2012 május 02. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

értékelve

Még nincs

Mérték

Az ógörög nyelvben az idő megnevezésére két fogalom is létezett, az egyik a kronosz, a másik a kairosz. A mai modern világ létértelmezési logikája már nem nagyon tud mit kezdeni ezzel a talányos kettősséggel.

Jellemző módon az a kronosz maradt meg a modernitás szóhasználatában (kronológia, kronométer, stb.), amely a hétköznapiak „mókuskerekébe” zárt élet-időt méri. A kairosz, amely az öröklét dimenzióiban írta le az embert, tehát a transzcendens „létidőt” méri, a modern világ számára ma már értelmezhetetlen. Ez egyúttal azt is jelenti, hogy az emberi világ egésze egyre inkább „sorstalanná” vált. Sorsa ugyanis csak annak van, aki az egyéni életét e hétköznapi élet minden pillanatában el tudja helyezni az öröklét egészében. Isten képmásaként, ha gyarlók is vagyunk, igyekezzünk e képmás mivoltunkhoz méltó életet élni. Ha ez nem megy, sorstalanná válunk.

Ezért aztán a modernitás tömegembere lét-minőségét elvesztve egyszer „mennységgé” degradálódik, s ahogy René Guénon fogalmaz: „többnyire még azelőtt meghal, mielőtt egyáltalán megszülethetett volna”. Ezt a drámát írja le Ortega y Gasset is *A tömegek lázadása* című művében: „Az élet eszközei fontosabbak lettek, mint maga az élet, sőt az eszközök magát az életet tették saját maguk eszközévé.” És ugyanezt beszélte el Hamvas Béla is, amikor ezt írta: „A lét elveszett, ami maradt, csak az élet.” Mindezt ma már talán azzal egészíthetnénk ki, hogy lassan élet sincs, csak pusztá létezés, élet nélkül.

Az élet és a lét ontológiai összekapcsolásának feladatát ellátó sors tehát egyre értelmezhetlenebbé válik nemcsak az egyes ember, de az egyes emberi közösségek történelmi sorsíve is szétesni látszik. A 21. század második évtizedébe lépő magyar nemzet népe emberi közösségnek is fel kell tennie azokat a sorskérdéseket amelyek egyre inkább sorstalanná válásának szomorú képét vetítik elénk. Ennek mélyebb megértéséhez érdemes

lenne azt is végiggondolni, vajon az éppen nyolcvan éve keletkezett és megalkotójáról, Szondi Lipótról ismert sorspszichológia vizsgálati eszköze hogyan volna használható nemcsak személyek, hanem emberi közösségek sorsanalízisének elkészítéséhez. A lexikon ezt írja minderről: „Szondi szerint minden emberi választás – így a teszt képeinek a rendezése is – ösztönök által befolyásolt. A vizsgált személy választásainak elemzése alapján megrajzolható az ösztönprofil, ebből pedig prognosztizálhatóak a számára kínálkozó sorslehetőségek (sorslehetőségek alatt értsd az egyénre jellemző cselekvési tendenciákat, amelyek jó eséllyel elvárhatók, bár nem szükségszerűek).” A sorsanalízis kiinduló feltevése, hogy az ember élete (sorsa) választások sorozatában bontakozik ki: az ember választ magának foglalkozást, ismerőst, partnert, családot, és végső soron a döntéseivel implicite önmaga választja ki betegségeit és a halálát is. A családfakutatókól szerzett tapasztalatok arra vezették Szondit, hogy e választások csak részben tekinthetők az egyén szuverén döntésének; a választások jellege családon belül igen gyakran bizonyos mintázatokat követ. Adódott a következtetés, hogy választásainkban az ösztöneink befolyást gyakorolnak ránk, s ezeket az ösztönöket annak rendje s módja szerint genetikusan örököljük. A sorsanalízis így részben megtévesztő fogalom, hiszen a sors mai értelmezésben valami elkerülhetetlent, valami szükségszerűt jelent. A Szondi által sorsnak nevezett életút viszont inkább csak valószínűség.

Az első kérdés mindjárt az, hogy vajon a nemzetkarakter értelmezhető-e úgy, hogy benne egy emberi közösség ösztönvilágának, kollektív tudatalattijának olyan mintázatai húzódnak meg, amelyek egyfajta genetikai térképet adnak a nemzet karakterének megértéséhez? És vajon ha ezekben a mintázatokban valami deformálódik, akkor valóssággá válik az, amit Bibó István „eltorzult magyar alkat, zsákutcás magyar történelemként” fogalmazott meg? Továbbá ha a sors az ösztönök szerkezetében nemzetgenetikailag kódolt választások egész sorában nyilvánul meg, akkor a magyarság elmúlt évszázadok során megvalósuló katasztrofális választásai valamilyen végzetes „génhiba”, netán kívülről jövő tudatos „génmanipuláció” következményei? Vajon a naiv gyanútlanlás, illetve a paranoiás gyanakvás, az apatikus belenyugvás, illetve a hisztérikus lázadás, az eszelős életigenlés, illetve a perverz önpusztítás szélsőséges bipolaritása is ezekben az ismeretlen szerkezetekben leli magyarozatát? Vagy éppen kicsit aktualizálva, a „nem leszünk gyarmat, nem kérünk az IMF diktátumából” szlogen autonómiaigénye, és az „IMF a barátunk” című behódoló formula most is ugyanezeket a hibás mintázatokat ismétli?

Igaza van tehát Szondinak abban (is), hogy betegségeinket és halálunkat is mi választjuk nemzetként megnyilvánuló közösségként is? Talán valóban venni kellene a bátorságot a magyar nemzet sorsanalízisének mihamarabbi elvégzéséhez...?

Bogár László - magyarhirlap.hu

DR. DRÁBIK JÁNOS

100 ÉVVEL TRIANON UTÁN

DVD

A trianoni győzatról tabumentesen

„Egy film amelyet minden magyarnak látnia kell”

Ajánló

